

Randvoorwaarden innovatieve aanpakken

INLEIDING EN ACHTERGROND

In december 2015 is een aangepast Belastingplan gepresenteerd. Daarbij is een reservering afgesproken van 100 miljoen voor energiebesparing in de bestaande koopwoningvoorraad waarmee ook budget beschikbaar kwam voor Innovatieve Aanpakken. De VNG en Bouwend Nederland hebben vervolgens met de Stroomversnelling een voorstel gedaan voor de inzet voor de innovatieve aanpakken. Binnen de innovatieve aanpakken kunnen gemeenten samen met de aanbodzijde een aanvraag doen voor een bijdrage uit het beschikbare budget. Het gaat daarbij om een regeling gericht op procesinnovatie voor een aanpak die als doel heeft bestaande koopwoningen ineens dan wel in stappen naar energieneutraal te renoveren.

RANDVOORWAARDEN

1. Doel en doelgroep

Doel is: Het verhogen van het energetisch niveau van de bestaande particuliere woningvoorraad en de opschaling en versnelling hiervan, door middel van lokale en/of regionale innovatieve aanpakken. Met de innovatieve aanpakken worden eigenaar-bewoners gestimuleerd hun woning te verduurzamen richting energieneutraal. Of ze dat doen, en in welk tempo, hangt af van de keuzes die de eigenaar-bewoners daarbij zelf maken.

2. Indienen van de aanvraag

Per regio kan één aanvraag ingediend worden. Deze wordt namens de regio door één gemeente ingediend. Een regionale aanvraag bestaat uit één of meerdere verschillende aanpakken uit een regio. Per aanpak worden de volgende onderdelen ingevuld:

- Een volledig ingevulde aanvraagformulier voor het indienen van een innovatieve aanpak (zie bijlage A)
- De intentieverklaring per innovatieve aanpak, ondertekend door de trekkende bestuurder van een aanpak en de regiocoördinator (zie bijlage B).
- De handtekeningen van de alliantiepartijen die een rol spelen in de uitvoering van de Innovatieve Aanpak (zie bijlage C).

Daarnaast wordt voor de regionale aanvraag een aanvraagformulier voor de regio, met de contactgegevens van de hoofdaanvrager en de namen van de verschillende aanpakken uit een regionale aanvraag ingediend (zie bijlage D).

De regionale aanvraag moet op 26 september bij de VNG binnen zijn. Het indienen van de aanvraag kan digitaal naar energie@vng.nl.

Volledigheid

- Het programmateam van de VNG zal vervolgens op 27 september de formats controleren op volledigheid en het (ongeveer) houden aan het maximale aantal woorden per onderdeel. Is een format niet volledig ingevuld dan zal de VNG uiterlijk 28 september contact opnemen met de trekkende gemeente van een aanpak en krijgt deze gemeente nog tot 29 september 17:00 uur de tijd om de onvolledigheden aan te vullen. Is het aangepaste, volledige format dan niet binnen, dan wordt de aanpak als onvolledig gezien en zal deze niet in behandeling worden genomen.
- Wanneer op 26 september naast een ingediende aanpak geen ondertekende intentieverklaring is aangeleverd, wordt de aanpak tevens als onvolledig gezien.
- Voor het indienen van een aanpak mag alleen het eerder toegezonden aanvraagformulier gebruikt worden (Bijlage A). Extra projectplannen of teksten als ondersteuning op het aanvraagformulier worden niet gelezen.
- Aanvragen en aanpakken die na 26 september ingediend worden, worden niet in behandeling genomen.

Bovenstaande punten zijn van invloed op de onvolledige aanpak, maar niet op eventuele andere aanpakken binnen een regionale aanvraag.

3. Doorlooptijd

De Innovatieve Aanpakken is een koplopersaanpak die zich richt op het realiseren van concrete resultaten te meten in labelstappen. Deze resultaten dienen bij te dragen aan een transitie naar een energieneutrale woningvoorraad. Daarom worden de subsidiebudgetten in verschillende fases toegekend. Bij elke fase komt de beoordelingscommissie bijeen om de voortgang per aanpak te toetsen en te bepalen of voor de volgende fase opnieuw budget toegekend wordt. Dat betekent dat aanpakken in de loop van de tijd af kunnen vallen en niet meer aanspraak kunnen maken op vervolgbudget. De volgende fases zijn te identificeren:

- Fase 1: nov 2016 t/m april 2017
- Fase 2: mei 2017 t/m april 2018
- Fase 3: mei 2018 t/m dec 2018

4. Beoordeling Innovatieve Aanpakken

De ingediende innovatieve aanpakken worden door een onafhankelijke beoordelingscommissie beoordeeld. De commissie bepaalt welke aanpakken en daarbij behorende regionale aanvragen gehonoreerd worden voor budget. In de commissie zitten onafhankelijke deskundigen die zitting nemen vanuit de eigen expertise en niet namens hun organisatie. De commissieleden hebben verschillende achtergronden die relevant zijn voor de beoordeling van de aanpakken zoals marketing, innovatief ondernemerschap, wetenschap.

In het aanvraagformulier voor het indienen van een aanpak staat bij een aantal vragen een puntenaantal. De beoordelingscommissie beoordeelt alle aanpakken volledig (ook de vragen waar geen punten voor gegeven wordt). Per “gewogen” vraag beoordelen zij de input met het oordeel:

- Goed = aantal punten x 1
- Voldoende = aantal punten x 0,5
- Onvoldoende = aantal punten x 0

Alle aanpakken worden door alle commissieleden beoordeeld. De beoordelingscommissie beoordeelt de verschillende aanpakken in een aanvraag individueel maar ook in samenhang met de overige aanpakken. Op basis van de oordelen worden de aanpakken gerangschikt.

De beoordelingscommissie komt voor elke bovengenoemde fase bijeen. De voor fase 1 gehonoreerde aanpakken worden voor fase 2 gevraagd te reflecteren op de behaalde resultaten en aan te geven hoe zij in fase 2 verder gaan, of er aanpassingen zijn t.o.v. het originele plan en hoe zij verdere resultaten denken te behalen. In fase 2 zal de beoordelingscommissie vooral kijken naar behaalde (proces)resultaten. Indien daadwerkelijk al fysieke resultaten (verduurzaamde woningen) zijn geboekt worden deze ook meegenomen. Voor fase 3 zal de beoordelingscommissie kijken naar gerealiseerde labelstappen binnen een aanpak. Hierbij wordt uitgegaan van de al behaalde labelstappen maar ook van de ondertekende offertes binnen een aanpak. Er zullen maximaal 60 Innovatieve Aanpakken gehonoreerd worden.

5. Monitoring

De innovatieve aanpakken zetten met name in op procesinnovatie en de daarbij te realiseren energetische woningverbetering. De monitoring van de Innovatieve aanpakken zal op beide punten worden uitgevoerd. De monitoring van de procesinnovatie gaat met name om het totale proces van het verleiden van de woningeigenaar tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Het meten van de energetische woningverbetering wordt uitgedrukt in labelstappen. Voor de labelstappen wordt gemeten vanaf een indicatief label voorafgaand aan de maatregelen naar een definitief label¹ na afloop van de maatregelen. De partijen die een aanvraag ondertekenen zijn verplicht deel te nemen aan de monitoring.

¹ Voor een volledig energieneutrale woning (c.q. nul-op-de-meter woning) zullen 5 extra labelstappen gerekend worden t.o.v. label A. Een renovatie naar energie index 0 staat gelijk aan 3 extra label stappen t.o.v. label A.

6. Eisen aan de alliantie

De alliantie die betrokken is bij de Innovatieve Aanpakken dient, op termijn, het totale spectrum aan energiebesparende maatregelen te kunnen aanbieden waarmee de betreffende woningen of VvE's uit kunnen komen op Energieneutraal. De samenstelling van de alliantie kan gedurende de looptijd van de Innovatieve Aanpakken veranderen. Het is mogelijk dat nieuwe partijen aansluiten en aangesloten partijen afscheid nemen. Alle zich aandienende partijen kunnen onder gelijke voorwaarden en omstandigheden deelnemen aan de alliantie.

7. Eisen aan de aanbieders van maatregelen

Een (consortium van) aanbieder(s) die betrokken is bij een alliantie dient offertes aan de eigenaar-bewoners te voorzien van een Energie Prestatie Garantie². Het is aan de eigenaar-bewoner om hier wel of geen gebruik van te maken.

8. Financieringsvoorwaarden

Beschikbare budgetten

In totaal is er voor de innovatieve aanpakken 14 miljoen euro beschikbaar. Deze wordt in drie fases toegekend door de beoordelingscommissie en aan de gehonoreerde aanpakken uitgekeerd. Hierbij zal het zwaartepunt van het budget vallen in de laatste fase.

Voor de eerste fase van 2016 t/m april 2017 wordt budget uitgekeerd per regionale aanvraag waar een aanpak gehonoreerd wordt. Dit gaat om een vast bedrag van € 50.000, ongeacht het aantal aanpakken die gehonoreerd worden binnen een aanvraag (maar minimaal één). Dit betekent concreet:

- Fase 1: De aanvraag van een VNG-regio, waarin één of meerdere aanpakken worden goedgekeurd door de beoordelingscommissie, wordt gehonoreerd met het beschikbaar stellen van een bijdrage van 50.000 euro voor de periode december 2016 t/m april 2017. Voor de volgende fase zal de beoordelingscommissie opnieuw bepalen of voldoende (proces)resultaten behaald zijn voor een vervolgbudget. Dit gebeurt per aanpak.
- Fase 2: In april 2017 vindt een tussentijdse beoordeling plaats. Op basis van de beoordeling zal de tweede tranche per aanpak uitgekeerd worden.
- Fase 3: In april 2018 vindt een tussentijdse beoordeling plaats. Op basis van de beoordeling zal de derde tranche per aanpak uitgekeerd worden.

Na elke fase worden aanpakken opnieuw beoordeeld. De beoordelingscommissie adviseert of een aanpak in aanmerking komt voor een vervolgbijdrage. Gehonoreerde bedragen voor fase 2 en fase 3 worden in tegenstelling tot fase 1 uitgekeerd per aanpak en niet per aanvraag. Dit bedrag kan in de totaalperiode oplopen naar gemiddeld € 230.000, - per aanpak.

Wijze van uitkeren

De beoordelingscommissie komt met een advies voor het toekennen van budgetten voor de positief beoordeelde innovatieve aanpakken. Dit advies zal de VNG vervolgens bij het Ministerie van BZK indienen. Op basis van het advies zal de minister van WenR besluiten het budget voor de innovatieve aanpak via decentralisatie-uitkeringen uit te keren. Voor fase 1 wordt het budget uitgekeerd in december 2016. Het bedrag wordt in alle fases uitgekeerd aan de indienende gemeente van de regionale aanvraag. Dat betekent dat deze gemeente, wanneer er meerdere aanpakken gehonoreerd worden binnen een regio, budgetten vervolgens moet doorzetten naar de desbetreffende trekkende gemeente van een aanpak.

De bedragen worden toegekend als decentralisatie uitkering. Dat betekent dat een gemeente niet het risico loopt om budget, bij het behalen van onvoldoende resultaat, terug te betalen. De systematiek is zo ingestoken dat bij onvoldoende resultaat een aanpak geen vervolgbudget toegekend krijgt.

Financieringsvoorwaarden

² Hierin is een enkel een uitzondering mogelijk wanneer de offerte niet kan voldoen aan de voorwaarden van het garantieproduct (bijvoorbeeld wanneer een enkelvoudige maatregel wordt uitgevoerd maar het garantieproduct alleen garantie biedt bij meervoudige maatregelen).

- Toegekende subsidiebudgetten kunnen ingezet worden ter dekking van de proceskosten die gemaakt worden om de door de alliantie gestelde doelen en resultaten te bereiken. Het kan gaan om de kosten van de coördinator, maar bijvoorbeeld ook om de ontwikkeling van een marketingstrategie, innovatieve financieringsmodellen of van innovatieve PMC's.
- Alleen proceskosten die gemaakt worden *na* het indienen van de aanvraag komen voor financiering in aanmerking.
- De budgetten mogen niet gebruikt worden als extra subsidie voor woningeigenaren of voor bouwmaterialen of de aanschaf van energiemaatregelen.
- De ondersteuning moet aanvullend zijn op bestaand beleid en mag geen vervanging zijn van financiering van mensen en middelen via andere geldstromen.
- De budgetten worden toegekend in verschillende fases. De trekkende gemeente van een aanpak dient op basis van de ingediende begroting inzicht te kunnen geven in de besteding van de gelden en behaalde resultaten.

9. Voorwaarden voor ondersteuning

1. Met het indienen van de aanpak verplicht de gemeente zich akkoord te gaan met de randvoorwaarden van de Innovatieve Aanpakken;
2. Met het indienen van de aanpak verplicht de gemeente zich tot deelname aan de monitoring van de resultaten;
3. Met het indienen van de aanpak borgt de gemeente de kennis en ervaring zowel binnen de regio alsook via deelname aan het landelijke kennisnetwerk buiten de regio;
4. Een onafhankelijke beoordelingscommissie doet op drie momenten in het traject een bindende uitspraak over het al dan niet honoreren of voortzetten van een aanpak. Met het indienen van de aanpak gaat de gemeente akkoord met het oordeel van de beoordelingscommissie over het al dan niet honoreren van de ingediende aanpak.

10. Hardheidsclausule

In het geval gemeenten redenen hebben om af te wijken van het in dit document gestelde criteria, dan kunnen zij deze redenen gemotiveerd voorleggen aan de VNG. Het Programmateam, bestaande uit de VNG, Bouwend NL en Stroomversnelling, beslist daarna of de gemeente mag afwijken van de in dit document gestelde criteria.